

V TRETJE GRE RADO

Gasilci v Stožicah spet gradijo

Gasilci Stožice so pričeli graditi že tretji gasilski dom, četudi je društvena doba obstoja razmeroma še zelo kratka. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1907. Sedanje razmere jim narekujejo, da morajo gasilski dom, ki je bil zgrajen v letih 1949–1950, popolnoma obnoviti.

Svoj prvi gasilski dom so si zgradili v letu 1908. Ta dom pa je bil le shramba za shranjevanje gasilskega orodja in opreme in je v tistem času zadostoval za takratne razmere.

Razvoj in napredek društva po prvi svetovni vojni pa je zahteval razširitev takratnega doma, da je bil v njem prostor tudi za društvene seje in sestanke, ki so bili do tedaj vedno po privatnih stanovanjih ali gostinskih lokalih. Ta misel je dozorela v letih 1937–1938. Do tega časa so že zbrali nekaj finančnih sredstev, dokupili so zemljišče poleg obstoječega doma, pripravili gradbene načrte za novi gasilski dom, nabavili nekaj gradbenega materiala, opravili mizarska dela (okna in vrata), leta 1939 pa so zabetonirali temelje ob starem gasilskem domu.

Medtem pa se je začela druga svetovna vojna, ki je vse delo ustavila. Društveno delo je zamrlo in tako je ostalo vse do konca druge svetovne vojne.

Po osvoboditvi leta 1945 in po vrnitvi nekaterih članov iz internacije se je društveno življenje pričelo obnavljati. Prva skrb novega odbora je bila obnova celotnega društvenega življenja in nadaljevanje pred vojno začete gradnje novega gasilskega doma. Treba je bilo začeti popolnoma na novo – zbiranje finančnih sredstev, skrb za nabavo gradbenega materiala, pridobitev novih gradbenih dovoljenj in drugo.

Pri iskanju finančnih sredstev pa se jim je nasmehnila sreča. Državni zavarovalni zavod (DOZ) v Ljubljani je odobril 400.000 dinarjev. Ta, za tiste čase velika vsota pa je nekaterim gasilcem zmešala glave! Pojavili so se novi predlogi in načrti: zgraditi nov gasilski dom nekeje v središču našega Posavja in sicer za obe posavski gasilski društvi, to je za gasilsko društvo na Ježici in v Stožicah. Pripravili so nove načrte, izbrali tudi primerno zemljišče in sicer ob Titovi cesti na

»Carjevi ledini« poleg nekdanje trgovine Šporn, v bližini gostilne RUSKI CAR. Toda to zemljišče gasilcem ni bilo dostopno. Na vlogo gasilcev, ko so zaprosili za lokacijsko dovoljenje, je bil dan odgovor, da je tisto zemljišče že rezervirano za druge namene, toda to zemljišče je še danes, po 40 letih, nezazidano in prazno.

Zaradi teh neuresničljivih želja se je gasilsko društvo vrnilo k prvotnemu načrtu in leta 1949 pričelo z nadaljevanjem pred vojno začete gradnje novega gasilskega doma. Dom je bil leta 1950 dograjen in izročen svojem namenu.

Delo pri takratni gradnji gasilskega doma se je odvijalo UDARNIŠKO. Takrat je bila velika stiska z nabavo gradbenega materiala. Zato je razumljivo, da je le iznajdljivost nekaterih gasilskih članov pripomogla, da je bil dom v določenem času dograjen. V tistih letih so tudi obnavljali in tlakovali Titovo cesto od vojašnice do Ruskega carja. Zaradi te gradnje se je moralo nekaj hiš ob njej umakniti. Porušili so med drugim tudi hišo nekdanje gostilne pri Urbančku. Ta porušena urbančkovina je dala večino opeke za novi gasilski dom v Stožicah, poleg tega pa so gasilci izčrpali tudi vse ostale zaloge v vasi, ki so jih imeli vaščani na zalogi za popravilo svojih precej dotrajanih kmečkih hiš in gospodarskih poslopij. Tako je bilo tudi z ostalim gradbenim materialom. Zato je razumljivo, da je zaradi takih različnih in precej že obrabljenih materialov pričela celotna konstrukcija na tem domu slabeti in popuščati. To stanje pa je narekovalo temeljito obnovo.

Gasilsko društvo Stožice je želelo zgraditi popolnoma nov gasilski dom na drugem koncu zemljišča – v takozvanem gasilskem rekreacijskem prostoru poleg sedanjega gasilskega doma ob Stoženski ulici. Toda urbanistični načrti tega niso predvidevali, zato tudi ni bilo dovoljenja in tako zdaj raste na tem utesnjenem prostoru nov, že tretji gasilski dom v Stožicah.

Na sedanjem domu je bilo potrebno porušiti ves zgornji del zaradi zamenjave lesenih stropov z trdnjšo betonsko ploščo,

ki bo tudi potresno varna. To pa zahteva ogromno dela in tudi veliko finančnih sredstev, morda celo več kakor pa če bi zgradili popolnoma nov gasilski dom.

Pa še to. Ob pomožni gasilski zgradbi na drugi strani ulice, v kateri ima svoje poslovne prostore tudi Občinska gasilska zveza Ljubljana Bežigrad in Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom, balinarska sekcija gasilskega društva gradi novo dvostezno balnišče, ki naj ustreza tekmovalnim zahtevam balinarjev. Člani balinarske sekcije večinoma gradijo sami »udarniško«.

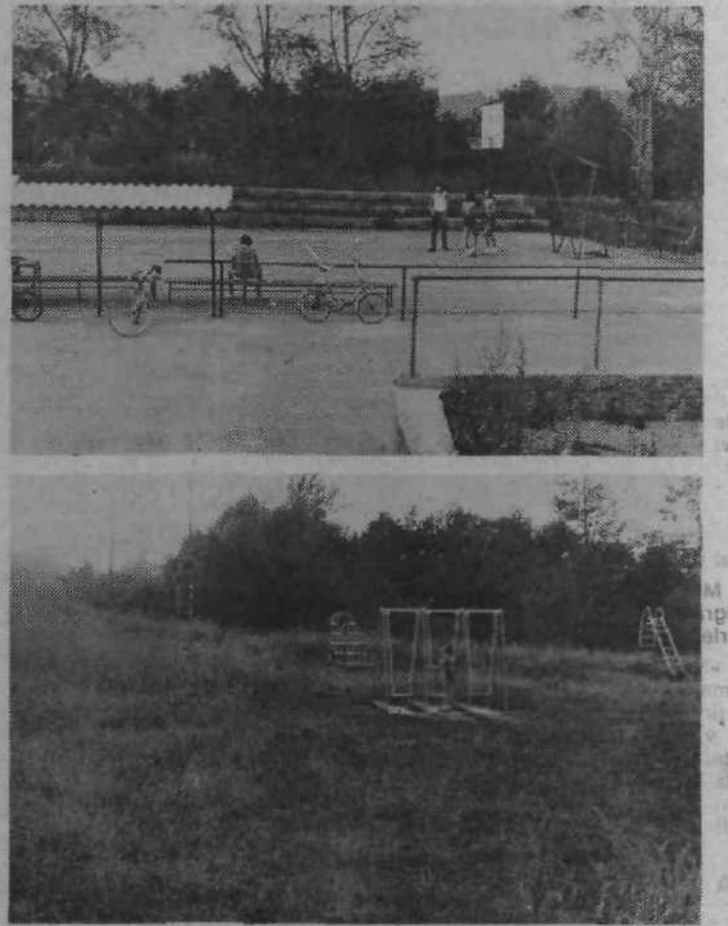
Omembe vredno je tudi to, da bo v novem gasilskem domu našla svoje domovanje tudi Krajevna skupnost Stožice. S tem pa postaja gasilski dom v Stožicah središče stoženskega družbenega življenja.

Vsekakor pa bi bilo dobro zamisliti tudi o možnosti gradnje še ene stavbe na mestu, kjer so gasilci načrtovali svoj novi gasilski dom. Tako bi na enem prostoru zaživele vse stoženske družbeno politične in društvene organizacije.

VINKO ŠKERL

Ob Saveljski cesti je dvoje igrišč. Eno je namenjeno starejši mladini in tudi njihovim staršem, eno mlajšim otrokom. Čeprav se igrišča pravzaprav tišča drug drugega, je tisto za starejše lepo urejeno, drugo za mlajše pa prav zanemarljivo. Na prvem ob vsaki uri igrajo mladi in manj mladi košarko, odbojko, med dvema ognjema itd. drugo pa s seveva, saj ga prekršča visoka trava, grmovje, pa tudi igrala (gugalnice) sumljivo skrípajo. Sprašujemo, zakaj takšno razlikovanje in ali ni škoda, da dragih igral nihče ne vzdržuje, da tako rekoč propadajo na soncu in dežju in da na njih ne uživajo otroci. To igrišče je namreč le streljaj od BS – 7, kjer so malčki med večjo mladino, ki brzi tudi po zelenicah s kolesi in motorji, prav utesnjeni.

Foto: NEVA ŽELEZNIK

Kako malo je takih dejanj

Krajevna skupnost Franc Ravbar podarila sadje otrokom v vrtcu

Krajevna skupnost Franc Ravbar na Črnučah ima v lasti nekaj sadnih dreves – jablan in sliv. Letos so dobro obrodile. Zreli rdečerumeni in sočni temnomodri sadeži so vabili. Kdo jih bo obral in užival?

Prijetno presenečena je dobila vzgojno varstvena organizacija Rezke Dragar obvestilo, da ji krajevna skupnost daruje sadje za izboljšanje vitaminske prehrane otrok. Ob tej vesti je zavladalo v vrtcu nepopisno veselje. Višek je doseglo še zlasti med Polži – skupino otrok, starih od 4 do 5 let, ki so bili določeni, da bodo podarjeno sadje lahko sami obrali in pobrali. Zaradi tega je bilo med njimi vznemirjenje

tako močno, da niso mogli zaspati na obveznem počitku po kosilu. Namesto spanja so vsi vprek sklepali stave koliko bo kdo nabral.

Vest o podarjenem sadju je veselo segla tudi med kuharice, ki so planirale koliko marmelade bodo pripravile, kako slastni bodo slivni cmoki in kako sladki jabolčni zavitki. Še bolj slastni in sladki zato, ker jih ne bo ob pripravi grenila misel – koliko dinarjev mora odšteti vrtec samo za en kg jabolk, nabavljenih v trgovski mreži.

V petek zadnjega septembrskega tedna so nastopile za Polže vesele delavne urice. Opremljeni s kantami in kar-

tonskimi škatlami so se odpravili v sadovnjak in se vneto lotili sadja. Niso ga obirali in pobirali po polzevo. Kante in škatle so bile kaj kmalu polne. Pa tudi žledodčki. Kdor dela, naj tudi je!

Vsakdo, ki je videl, s kakšno vneto otroci nabirajo sadje, si je moral priznati: tudi otroci radi pomagajo in znajo delati, če se jim le da možnost za to! Vsa čast krajevni skupnosti Franc Ravbar za tako spodbudno sodelovanje z vrtcem!

Polži pa niso bili opremljeni le s kantami in škatlami.

Med nabiranjem sadja so si večkrat obrisali roke in od vnege ter toplega sonca razgreta lica s papirnati robčki, iz katerih je vel prijeten, osvežujoč vonj. Od kot taki robčki?

VVO Rezke Dragar je s hvaležnostjo zabeležila v svojo kroniko: Franc Kancilija, obrtnik s Črnuč, je daroval za otroke več tisoč osvežilnih papirnatih robčkov.

Stiska današnjega časa, ki jo čedalje bolj občutijo vrtci, je vsekakor dvignila vrednost daril. Se bo še kdo pridružil obema darovalcema?

EDA KOMAVLI

VOZILA NA DVORIŠČE – OTROCI NA CESTO

Ploščevina se je, kot kaže tudi zgornja slika, krepko zajedla v naš prostor pod soncem. Stanovalci Glinškove ploščadi so nas opozorili, da so brezobzirni vozniki kljub praznemu parkirnemu mestu zavzeli zelenice in peščeno dvorišče pred bloki, ki ni namenjeno parkiranju. Naj ostane otrokom za igro le še nevarna cesta? V. P.

OPOZARJAMO

Umazan WC pri restavraciji v Plavi laguni

Edino javno stranišče imamo Bežigradjani v našem edinem podzemskem prostoru, kjer je tudi tržnica in cela vrsta trgovin in lokali. Javno stranišče je čisto. Žal pa tega ne moremo trditvi za sanitarije restavracije in bi-feja v kleti lokala Laguna. Ne samo, da v

njem vse smrti po fekalijah, tudi papirja ni, ne brisač, kaj šele mila. Kaj ko bi stranišča, namenjena gostom, ki pridejo tja kaj pojest in popit, kdaj obiskala inšpekcija in kaj, ko bi takšne lokale z zanemarljivimi stranišči preprosto zaprli.

Kultura naroda se najbolj kaže pri sanitarijah. Da ne bomo kivični. Žal Laguna ni edina, ki ne skrbi za čistočo! Podobno je tudi v Astrí, naši največji blagovnici v občini. Stranišče, ki se tišči trgovine z živili, je navadno vedno pošteno zasvinjano. In še in še bi lahko naštevali. Lahko le upamo, da bo javna kritika delovala pozitivno. Tako, da bodo naša stranišča lepša! In tudi vi, ki hodite v javna stranišča, pazite na red in čistočo!

N. Ž.

V spomin

MARIJA TROJAR

Prve dni meseca avgusta smo se za vedno poslovili od MARJE TROJAR, dolgoletne delavne članice odbora medvojnih aktivistov OF občine Ljubljana Bežigrad, predane aktivistke Osvobodilne fronte, dolgoletne družbenopolitične delavke, nosilke Partizanske spomenice 1941 ter drugih visokih državnih odlikovanj in družbenih priznanj.

Marija Trojar se je rodila v delavski družini Sedlar 20. junija 1914 v Britofu pri Kranju. Očeta je izgubila v prvi svetovni vojni in mati je le s težavo skrbela za svojo družino. Zato se je morala Marija že zelo mlada, po končani strokovni šoli, kaj kmalu zaposliti. Kot vlagalka je delala v tiskarni »Sava« v Kranju, nato pa pri »Ljudski pravici« vse do leta 1938. Nato je nekaj let ostala doma, da se je lahko bolj posvetila vzgoji otrok.

Medtem so nastopili najtežji časi v naši novi zgodovini – leta 1941 do 1945, ki so močno vplivali tudi na njeno prihodnje življenje. Kot zavedna in ponosna slovenska žena, skupaj s svojim že pokojnim možem, se je z vso odgovornostjo in zagnanostjo vključila v narodnoosvobodilno gibanje in boj proti okupatorjem, ne

misleč pri tem na morebitne posledice za sebe in svojo mlado družino. Od vsega začetka je bila organizirana aktivistka OF v rajonu Ljubljana Bežigrad in opravljala vrsto odgovornih in zaupnih nalog. Nudila je zavetje mnogim ilegalcem, skrbela za njih, zbirala hrano, obleke, denar in prenašala orožje. Bila je obveščevalka v odboru OF, nato rajonska tehničarka, pa pomočnica intendantke rajonskega odbora, članica rajonskega komiteja KP in odbora OF za Bežigrad.

Zaradi izdaje jo je 22. 1. 1941 aretirala gestapo ter odpeljal v policijske zapore in nekaj mesecev je prebivala tudi v samici sodnih zaporov. Junsko je prestala vsa mučenja ne da bi karkoli priznala. 5. maja 1944 so jo odpeljali v koncentracijsko taborišče Ravensbrück-Hamburg, odkoder se je po osvoboditvi domovine vrnila vsa izčrpana in hudo bolna. Posledice so ostale trajne, bila je 40% vojaški vojni invalid, toda kljub vsemu je z veliko mero optimizma in močno voljo kljubovala vsem težavam in bila vsa leta izredno delavna.

Do upokojitve l. 1964 je delala na rajonskem komiteju KP Ljubljana Šiška in na občinskem odboru socialistične

zveze delovnega ljudstva Ljubljana Šiška, svoje delo pa nadaljevala kot amaterska družbenopolitična delavka.

Marija Trojar je vsa dela, ki jih je v življenju sprejemala, opravljala predano in odgovorno. Bila je skrbna mati svoji družini, vestna delavka, slovenska žena s pokončno hrbtenico, skromna toda odločna osebnost, ki je ob vsakem času vedela, kje je njeno mesto in je za naše skupne in lastne ideale dala vse kar je največ zmogla. Vrsto priznanj, ki jih je dobila so bila oblika zahvale za njeno predano, bogato in nesebično družbenopolitično življenjsko delo.

Ceprav je po osvoboditvi stanovala v Šiški in tudi tam delovala, se je dobro poznavao delo in aktiviste OF v medvojnem bežigradskem rajonu, ta-koj po osnovanju odbora medvojnih aktivistov OF v občini Ljubljana Bežigrad, vključila v delo tega odbora in zavzeto pomagala pri zbiranju zgodovinskega gradiva. Še bi nam bila potrebna! Zavedamo se, da smo jo prekmalu izgubili! Za vse kar je storila, smo ji dolžni globoko zahvalo!

Vsi, ki smo jo poznali in delali z njo, jo bomo pogrešali. Marijo smo spoštovali, imeli radi in v svojih srcih jo bomo ohranili v trajnem spominu.

Za MAOF občine Ljubljana Bežigrad
JELICA VAZZAZ